

Грунтовне науково-практичне дослідження питань, пов'язаних із розкриттям банківської таємниці, — одного з основних елементів банківської системи¹

Банківська система в будь-якій країні є важливою складовою економіки та має значний вплив на життєдіяльність суспільства. З метою забезпечення її стабільного та ефективного функціонування держава створює ряд гарантій для банківської діяльності, однією з найважливіших серед яких є банківська таємниця.

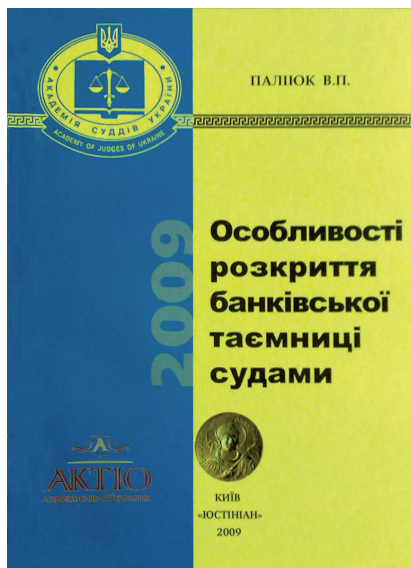
Зважаючи на це та враховуючи, що правовий інститут банківської таємниці, який є обов'язковим атрибутом правової системи держави, в Україні практично не вивчений й не досліджений, наукові публікації на цю тему заслуговують на особливу увагу.

Вийшло в світ друге, виправлене та доповнене видання В.П. Паліюка «Особливості розкриття банківської таємниці судами». Воно, як і перше, стало корисним не лише для суддів, які в основному вирішують питання про розкриття банківської таємниці, а й для представників інших юридичних професій. Отже, робота має практичне та прикладне спрямування.

Видання фактично перша в Україні спроба дослідити теоретичні проблеми правового регулювання розкриття банківської таємниці. Його актуальність полягає в тому, що незаконне розкриття банківської таємниці може призвести до розширення тенденції вилучення коштів вкладниками, до поглиблення кризи з ліквідністю та до руйнування банківської системи загалом.

З урахуванням того, що інститут розкриття банківської таємниці є недостатньо дослідженим та опрацьованим, автору для кращого розуміння особливостей розкриття банками інформації, яка містить банківську таємницю, щодо юридичних та фізичних осіб, цілком обґрунтовано зосередив увагу спочатку на дослідженні законодавства України, яке регулює ці правовідносини, а потім — на професійному рівні надав загальну характеристику правовому статусу інформації, сформулював визначення поняття «інформація з обмеженим доступом», власне «банківська таємниця», а також розкрив її зміст.

Звісно, інформація, яка становить банківську таємницю, відповідно до вимог закону може бути розкрита безпосередньо банком в адміністративному порядку

(на письмовий запит або дозвіл власника інформації та на письмову вимогу уповноважених державних органів) і в судовому порядку (на письмовий запит суду або на підставі судового рішення). Саме тому В.П. Паліюк логічно та послідовно перейшов до дослідження кола суб'єктів, які за законом мають право вимагати безпосередньо від банку розкриття інформації, яка містить банківську таємницю, оскільки їх перелік є вичерпним і може бути змінений лише на підставі закону.

Це має важливе значення, оскільки встановлений законом режим банківської таємниці не має абсолютного характеру.

На позитивну оцінку заслуговує дослідження порядку та підстав розкриття банківської таємниці безпосередньо банком на письмовий запит або дозвіл власника такої інформації, на письмову вимогу уповноважених державних органів, а також на письмову вимогу суду або на підставі рішення суду.

Автор надав ґрунтовний аналіз особливостей розгляду цивільних справ про розкриття банками інформації, яка містить банківську таємницю, щодо юридичних та фізичних осіб. Зокрема, для судової практики дуже важливо, що, досліджуючи в розд. 3 книги процедуру розгляду справ зазначеної категорії, він виходить із чітко визначеної процесуальної форми розгляду таких справ й стабільності руху цивільного процесу.

Так, послідовно відповідно до положень гл. 12 ЦПК аналізуються важливі

моменти розгляду справ про розкриття банками інформації, яка містить банківську таємницю, стосовно юридичних та фізичних осіб. Отже, досліджуються спірні питання щодо підсудності таких осіб, щодо суб'єктів звернення до суду, предмета судового дослідження та оскарження судових рішень, у тому числі самими банками.

Безумовно, зручності в користуванні цією роботою надає розміщений в ній додаток з текстами таких законів України, як: «Про інформацію», «Про державну таємницю», «Про банки і банківську діяльність», а також інші нормативно-правові акти, які регулюють порядок розкриття банківської таємниці. Важливим доповненням до роботи є наведені тексти відповідних рішень Конституційного Суду України та постанов Пленуму Верховного Суду України, в яких тлумачаться та роз'яснюються певні аспекти, що виникають при дослідженні цього правового інституту.

Особливість цього видання у тому, що автор для переконливості тих чи інших обставин, а також для обґрунтування своїх власних висновків, постійно використовує приклади із судової практики й нерідко аналізує їх та надає власний коментар.

Безперечно, окремі положення роботи В.П. Паліюка, як і в будь-яких інших наукових системних дослідженнях, є дискусійними або потребують подальших наукових розробок. Проте вони жодним чином не псують загальне позитивне враження, яке справляє науково-теоретичний рівень роботи.

Водночас, незважаючи на те, що до другого видання додано великий обсяг фактичного матеріалу, все ж при його застосуванні необхідно враховувати останні зміни до законодавства України та відповідну судову практику.

У цілому рецензоване дослідження заслуговує на високу оцінку. До того ж в умовах розвитку сучасних економічних процесів, розширення сфери банківських послуг поява цієї роботи дуже своєчасна. Вона, без сумніву, зацікавить суддів, адвокатів та широке коло практикуючих юристів.

Д.Д. Луспенник,
суддя Верховного Суду України,
кандидат юридичних наук,
заслужений юрист України

¹ Паліюк В.П. Особливості розкриття банківської таємниці судами. Видання друге, виправлене та доповнене. — К.: Юстініан, 2009. — 384 с.